

Häme Pilot (Kanta- ja Päijät-Häme) alueellinen toimintasuunnitelma

Projektin lyhenne:	PoliRural	
Projektin nimi:	Ennakoivan ja osallistavan maaseutupolitiikan kehittämistä maaseutualueille ja ihmisille, Future Oriented Collaborative Policy Development for Rural Areas and People	
Projektinumero	818496	
Verkkosivusto:	www.polirural.eu	
Kontakti:	info@polirural.eu	
Versio:	1.4	
Päivämäärä:	28. kesäkuuta 2022	
Pääkirjoittaja	HAMK, Smart&Lean	
Osallistuva kumppani	Ilpo Pölönen, Sanna Lento, Tuula Löytty	
Arvioijat:		
Levityksen taso:	Julkinen	X
	Luottamuksellinen: vain PoliRural-kumppanit ja Euroopan komission yksiköt	
Avainsanat:	Ennakointi, visio, toimintasuunnitelma, etenemissuunnitelma, maaseudun kehittäminen	

Versiohistoria

Versio	Päivämäärä	Tekijä	Organisaatio	Kuvaus
0.1	8.10.2021	Sanna Lento	HAMK, S&L	Asiakirjarakenteen ja sen sisällön päivittäminen
0.2	12.10.2021	Tuula, Ilpo, Sanna	HAMK, S&L	VPR:n kanssa käyty keskustelu
0.3	4.11. 2021	Tuula, Ilpo, Sanna	HAMK, S&L	Päivitys
1.0	17., 25. ja 26. 11.11.2021	Tuula, Ilpo, Sanna	HAMK, S&L	Päivitys
1.1	4.3.2022 ja 10.3.	Tuula, Ilpo, Sanna	HAMK, S&L	Päivitetty konsultoinnin jälkeen
1.2	9.3.2022	Tuula	S&L	4.3.
1.3	24.3.2022	Tuula, Sanna	HAMK, S&L	Uusi päivitys WP5 vetäjän kuulemisen jälkeen
1.4	20.4. ja 28.6.2022	Sanna	HAMK	päivitetty sidosryhmätapaamisen jälkeen

Vastuu tässä julkaisussa esitetyistä tiedoista ja näkemyksistä on täysin kirjoittajilla. Kaikki mahdollinen on tehty sen varmistamiseksi, että kaikki tähän sisältyvät lausunnot ja tiedot ovat oikeita. PoliRural Project ei kuitenkaan ole vastuussa mistään virheistä tai puutteista, jotka löytyvät tästä asiakirjasta.

Liite: Ennakointipakettimalli

0. Tarkoitus

*Mikä on tarkoituksenne eli **miksi teet ennakointia?** Onko tarkoitus muuttunut sen jälkeen, kun se alun perin muotoiltiin uusien olosuhteiden (esim. covid-19), keskeisten toimijoiden (esimerkiksi maaseudun nuorisoparlamentin) asialistan ja sellaisten uusien oivallusten vuoksi, jotka johtuvat esimerkiksi kuljettajien analyysistä ja sidosryhmien yleisestä osallistumisprosessista?*

Tavoitteena on selvittää yrityksiä edistäviä tekijöitä, kuten biotaloutta, kiertotaloutta ja tieto- ja viestintäteknikkaa sekä etätyötä maaseudulla. Biotalous ja kiertotalous on myös listattu alueellisissa strategioissa keskeisiksi teemoiksi. Yrittäjyys ja monimuotoiset yritykset lisäävät väestökadosta ja yritysten määrän menetyksestä kärsivien maaseutalueiden houkuttelevuutta.

Maaseudun liiketoiminnan kehittämistä tukevat ja edistävät vahvuudet ja voimavarat

Vaikka Hämeessä on kuusi kaupunkia eli talouskeskuksia (Lahti, Hämeenlinna, Riihimäki, Heinola, Forssa ja Orimattila 120 000–16 000 asukasta), valtaosa Hämeen seudusta luokitellaan maaseuduksi. Toisaalta Hämeessä on runsaasti luonnonvaroja ja se tarjoaa mahdollisuuksia monimuotoisille yrityksille ja elinkeinoille. Häme sijaitsee Etelä-Suomessa ja suhteellisen lähellä (100 km) Helsinkiä, pääkaupunkia, mikä antaa myös tiettyä etua.

Alkutuotantoa, kuten biotaloutta, kiertotaloutta ja luonnonarvojen alaa, ohjaavat ammattikoulut, yliopistot (HAMK, LAB, LUT) ja alueelliset tutkimuslaitokset (LUKE, LUT, Helsingin yliopisto).

Hämeessä on jo joitakin ekoteollisia puistoja, jotka edistävät biopohjaista liiketoiminnan kehittämistä, kuten BioHub Heinola, Envi Grow Park Forssa, RiiCycle Riihimäen kiertotalousklusteri. Uusia projekteja on käynnissä ja tulossa: uusi bio-raaka-aineosaamiskeskus, EIP-projekti Wood2Biogas jne. Ilmastonmuutos ja biologisen monimuotoisuuden köyhtyminen ovat uhkia, mutta ne tarjoavat myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia maaseudulla [2].

Covid-19-pandemia nosti maaseudun houkuttelevuutta asumis- ja etätyöpaikkoina erityisesti Suomessa, jossa kansalaisilla on toimitiloja eri paikoissa, kuten mökeissä. Korona-aikana noin puolet suomalaisista työskenteli etänä [2]. Mahdollisuus asua eri paikoissa, kaupungissa ja maaseudulla, on lisännyt monipaikkaisuutta Suomessa ja Hämeen alueilla. Maaseutualueita pidetään turvallisina ja houkuttelevina asuin-, opiskelu-, työskentely- ja sijoittautumispaikkana, kuten matkailussa, terveydenhuollossa ja kiertotaloudessa [1]. Hämeessä on paljon kesämökkejä ja kesäasukkaita.

Heikkouksia, jotka muodostavat esteitä maaseudun yritysten kehittämiselle

Seuraavat havaitut heikkoudet estävät ja hidastavat uusien yritysten kehitystä

- Maaseudun yrittäjille ja innovaattoreille suunnattuja yritystuki- ja rahoitusvälineitä pidetään monimutkaisina ja byrokraattisina [1].
- Leader tunnetaan huonosti maaseudun yrittäjien rahoituksena, ja sen budjetti on alhainen [1].
- Toteuttamiskelpoisten liikeideoiden ja tulosten tukemiseen (kaupallistamiseen) tarkoitettu rahoitus puuttuu tai on vähäistä [1].
- Toimijoiden (viljelijät, teollisuus, vähittäismyyjät, kuluttajat) yhteistyön puute arvoketjujen yli, joka loisi arvoa kuluttajille ja tuloja toimijoille. [1].
- Maaseudun kehittäminen ja yrittäjyys sivuutetaan sekä Kanta-Hämeen että Päijät-Hämeen maakuntien maakunnallisissa strategioissa (CAP/YMP:n ulkopuolella) [3,4,5].

Lähteistä:

[1] HÄME:n esikatselmuksen kooste:

https://drive.google.com/file/d/1He6kIR4IYOG2hier_QuXR2pMsxSillIXB/view?usp=sharing

[2] HÄME:n ennakoitikooste:

<https://drive.google.com/file/d/1K7XwZkQPxsVyABqF2iw2zv4u2KUCwGpx/view?usp=sharing>

[3] Hämeen maaseudun kehittämisstrategia 2020–2027:

<https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/56358/H%C3%A4meen+alueellinen+maaseudun+kehitt%C3%A4missuunnitelma+2023-2027.pdf/9eebf3ca-b0a2-73a4-bb3c-d7e69a984a8f?t=1629788807212>

[4] Päijät-Häme regional strategy 2022-2025:

https://paijat-hame.fi/wp-content/uploads/2021/12/171121Maakuntastrategia_2022-2025.pdf

[5] Kanta-Hämeen regional strategy 2022-2050

<https://hameenliitto.verkkoesitykset.fi/maakuntaohjelma/#/>

Maaseutu uudistuu ajan myötä Maaseutupoliittinen ohjelma 2021–2027, Maa- ja metsätalousministeriön julkaisut 2021:12;

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163350/MMM_2021_12.pdf?sequence=1&isAllowed=y

1. Visio 2040 -määrittely

Vision lausunto ~10 riviä

Tutustu maaseudun houkuttelevuuden käsitteeseen ja/tai uusiin tulokkaisiin, jos ne ovat tärkeä osa visiotasi

Taloudellinen kehitys, uudet yritykset ja yritysten kasvu ovat Hämeen maaseudun kehityksen vetureita vuonna 2040. Poliittiset päättäjät ja alueviranomaiset tekevät yhteistyötä sidosryhmien ja yritysten kanssa ja koordinoivat ekosysteemiä, joka ravitsee yritysten kehitystä, innovaatioita ja kasvua. Hämeen vahvimmat toimialat ovat biotalous, kiertotalous, matkailu, hyvinvointi ja teollisuus.

Kestävä kehitys on otettu mukaan maaseutu- ja aluekehitykseen, politiikkaan, talouteen ja liiketoimintaan. Ilmastonmuutokseen liittyvät alueelliset tavoitteet (CO₂, hiilineutraalius) on täysin saavutettu.

2. Luettelo poliittisista haasteista

Luettele käytäntöhaasteet, joihin haluat puuttua. Näitä voidaan pitää tulevien toimien aihealueina. Selitä, miksi erityishaasteet valittiin?

Tuetaan uusien kestävien maaseutuyritysten perustamista ja tuetaan nykyisten yritysten kasvua ja kestävää kehitystä.

- Elinvoimainen, monipuolinen ja kasvava liiketoimintaekosysteemi on maaseudun ympäristön liikkeellepaneva voima ja elinehto. Se tuo mukanaan vaurautta ja hyvinvointia.

Otetaan käyttöön jatkuva ja avoin seurantajärjestelmä (kerätään ja analysoidaan tietoja sekä niistä opitaan) ja ennustava (skenaariot, simulointi, optimointi, ennakointi) maaseudun ekosysteemitomijoille.

- Tavoitteena on tukea maaseudun liiketoiminnan kehittämistä, innovaatioita ja kasvua datan avulla. Tarvitaan, jotta yrityksillä on paremmat välineet kehittyä, ja jotta ne voivat vastata markkinoihin ja tuleviin haasteisiin.

3. Poliitiikan haasteen keskeiset tulosindikaattorit (KPI)

Anna jokaiselle politiikan haasteelle luettelo indikaattoreista sekä niiden nykyiset ja halutut arvot.

(SDM:n nykyiset arvot Hämeen mallissa, linkki: [Häme.xlsx](#))

Poliittinen haaste A: Tuetaan uusien kestävien maaseutuyritysten perustamista ja tuetaan nykyisten yritysten kasvua ja kestävää kehitystä.		
Indikaattori	Käypä arvo (2019)	Haluttu arvo vuoteen 2040 mennessä
<i>Teollisten työpaikkojen määrä</i>	25000 (Stat.fi)	+20%
<i>Maa-, metsä- ja kalatalousalan työpaikat</i>	4142	+20%
<i>Palvelualan työpaikkojen määrä</i>	113600	+20%
<i>Työllisyysaste (WAP)</i>	72,15 (2020)	80

Poliittinen haaste B: Otetaan käyttöön jatkuva ja avoin seurantajärjestelmä sekä ennakointijärjestelmä maaseudun ekosysteemitomijoille.		
Indikaattori	Nykyinen arvo	Haluttu arvo vuoteen 2040 mennessä
<i>Seurantajärjestelmä</i>	<i>Syötetietojoukot on olemassa ja tunnistettu</i>	<i>Järjestelmä on luotu ja toiminnassa</i>
<i>Ennakointijärjestelmä (ennakointi, skenaariot)</i>	<i>Joitakin osa-alueita olemassa kuten AMK uraseuranta, kaavoitus</i>	<i>SDM tai muu järjestelmä, jotka on perustettu ja käytössä</i>
<i>Seuranta- ja ennakointijärjestelmän käyttäjät</i>	<i>Ei tiedossa</i>	<i>Käyttäjät: 1% väestöstä</i>

4. Poliitiikan haasteiden kuvaukset

Anna tarkempi kuvaus käytäntöhaasteestasi (vähintään yksi kappale haastetta kohden).

Tuetaan uusien kestävien maaseutuyritysten perustamista ja tuetaan nykyisten yritysten kasvua ja kestävää kehitystä.

Elinvoimainen, monipuolinen ja kasvava liiketoimintaekosysteemi on maaseudun ympäristön liikkeellepaneva voima ja elinehto. Se tuo mukanaan vaurautta ja hyvinvointia. Hämeen maaseutu tarjoaa mahdollisuuksia liiketoiminnan kehittämiseen, liiketoiminnan kasvuun ja yrittäjyyteen mm. biotalouden, kiertotalouden, matkailun, hyvinvoinnin ja valmistusteollisuuden aloilla. Jotta voidaan tukea yritysten päättäjien ja viranomaisten ymmärrystä maaseudun yrittäjistä, yritysten mahdollisuuksista, tarpeista, vaatimuksista.

Otetaan käyttöön jatkuva ja avoin seurantajärjestelmä (kerätä tietoja, analysoida tietoja, parantaa, oppia) ja ennustava (skenaariot, simulointi, optimointi, ennakointi) maaseudun ekosysteemitomijoille.

Tavoitteena on tukea maaseudun liiketoiminnan kehittämistä, innovaatioita ja kasvua datan avulla, jotta yrityksillä olisi paremmat välineet kehittyä ja vastata markkinoihin ja tuleviin haasteisiin. Seuranta- ja ennakointijärjestelmää tarvitaan aluekehityksen ja yritysten liiketoiminnan kehittämisen koordinoituun hallintaan.

Esimerkkejä tällaisista malleista ovat Ennakointiakatemia.fi -tyyppinen Hämeen yhteinen tietokanta ja System Dynamics Modelling (SDM) -työkalu. SDM-työkalua voidaan pilotoida, kehittää edelleen ja laajentaa.

5. Poliittiset toimenpiteet

Anna kunkin poliittisen haasteen osalta luettelo toimenpiteistä/toimista, jotka

Poliittinen haaste A: Tuetaan uusien kestävien maaseutuyritysten perustamista ja tuetaan nykyisten yritysten kasvua ja kestävää kehitystä.	
1	Hankitaan tietoa maaseudun liiketoiminnasta ja yrittäjyydestä opintojen ja tutkimuksen avulla.
2	Kehitetään sidosryhmien yhteistyötä ja verkostoitumista.
3	Rakennetaan yritysneuvojien valmiuksia hyödyntää tehokkaasti useita rahoitusvälineitä, jotka ovat käytettävissä liiketoiminnan kehittämiseen.
4	Muokataan yrittäjyyskoulutuskonsepteja ja yritysneuvontapalveluja vastaamaan maaseudun yrittäjien tarpeita. Tarkoituksena on lisätä sujuvaa yhteistyötä kuntien yrityspalveluiden ja koulutuksen järjestäjien välillä valmiuksien kehittämiseksi sekä nuorille että aikuisille.
5	Osoitetaan TKI-rahoitusta kestäville maaseutuyrityksille (biotalous, kiertotalous). Kehitetään rahoitusviranomaisten syvempi ja asiakaslähtöinen yhteistyö liiketoiminnan kasvun tukemiseksi.
6	Kannustetaan kuntia toimimaan aktiivisesti maaseudun kehittämisessä ja kannustamaan yrityksiä saamaan rahoitusta kehitystoimintaansa.
7	Edistetään uusia työmuotoja (kansainvälistä, etättyötä ja keikkatyötä) ja helpotetaan maahanmuuttoa, jotta voidaan turvata maaseudulla työskentelevien määrä ja laatu.
8	Maaseudun kehittämisen toimijat ja sidosryhmien panos-/palveluarviointi (hallintorakenne, roolit ja vastuut) rakenteiden uudelleensuunnittelun helpottamiseksi.
9	Käynnissä olevat hankkeet, kuten Kestävä Ruoka-Häme
10	Luvitus ja sen nopeuttaminen (toimitilat, rakennukset)

Poliittinen haaste B: **Otetaan käyttöön jatkuva ja avoin seurantajärjestelmä (kerätä tietoja, analysoida tietoja, parantaa, oppia) ja ennustava (skenaariot, simulointi, optimointi, ennakointi) maaseudun ekosysteemitomijoille.**

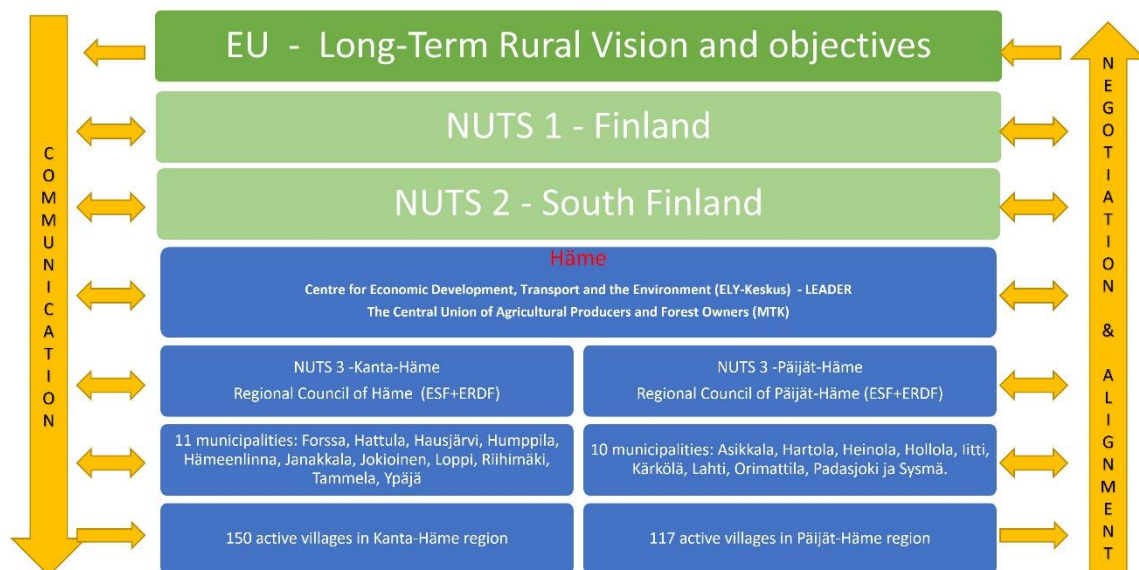
1	Bio- ja kiertotalousyritysten määrittely tulevaa seurantaan varten.
2	Lisätään sidosryhmien välistä tiedonvaihtoa (tarpeet ja vaatimukset), määritellään Hämeen maaseudun seuranta- ja ennakoitijärjestelmän rakenne ja kehitetään sitä.
2	Suunnitellaan ja toteutetaan jatkuvaa tiedonkeruuta seurantajärjestelmän täyttämiseksi. Suunnitellaan datamallit ja käytettävät analysoinnit ja visualisoinnit poliittisille päättäjille, viranomaisille, tiedeyhteisölle ja liike-elämän toimijoille.
3	Jaetaan tietoa tehokkaasti eri kanavien kautta. Tutustutaan tietopohjaan erilaisissa verkostoissa, työryhmissä ja elimissä. Esim. Maaseudun yhteistyöryhmässä.
4	Analysoidaan seurantatuloksia ja uutta tietoa, tehdään johtopäätöksiä hyödyntämällä järjestelmädynamiikan mallinnusta ja muita ennakoitimenetelmiä. Ohjataan politiikkaa ja liiketoimintatoimia (budjetit, ohjelmat, strategiat, toimenpiteet) vastaavasti. Tavoitteena on ottaa käyttöön "Hämeen ennakoitakatemia".

6. Interventiologiikkakaavio

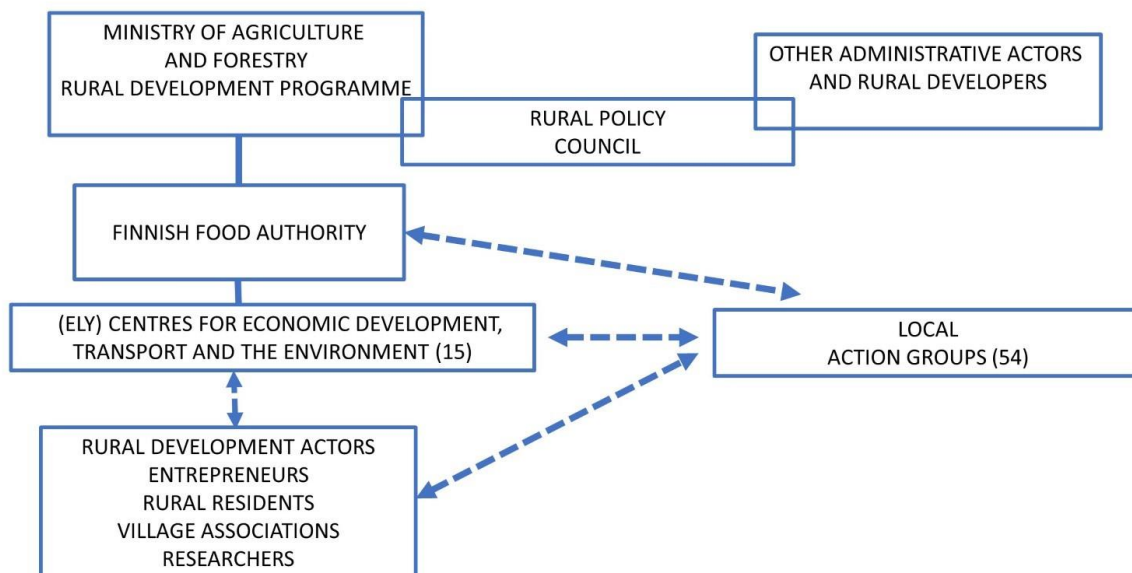
Anna graafinen esitys interventiologiikastasi ja näytä syötteiden, mittojen, tulosteiden, tulosten ja vaikutusten välinen yhteys. Kaavio voi toimia hyödyllisenä keskustelun aloittajana sidosryhmien kanssa. Voit vapaasti valita muodon, joka parhaiten vangitsee mielikuvituksesi. Muista vain, että vaikka on hyvä olla luova, loppujen lopuksi kaikkien linkkien ja nuolien on oltava järjeviä ja loogisia. Tämä on selitettävä seuraavassa vaiheessa.

7. Interventiologiikan kuvaus

Open feedback loops and two-way stream of information sharing



Kuva 1: Catchball – Avoimet palautesilmukat ja kaksisuuntainen tiedonjako HÄMEESSÄ



Kuvio 2: Suomen maaseutupolitiikan hallinto. (Lähde: MMM – Maa- ja metsätalousministeriön AKIS-raportti), D4.4 Needs Policy Canvas – HÄME

Anna kaavioon perustuva kertomus, jossa selitetään, miten suunnitellun toimenpiteen odotetaan vaikuttavan.

Missiohakuista muutosta tukee avoin kaksisuuntainen viestintä, joka vahvistaa yhteistä johtajuutta.

Viestintämekanismien tarkoituksena on luoda ja ylläpitää avoimia palautesilmukoita maaseudun kehittämishierarkian kaikilla tasoilla luomalla kaksisuuntainen tietojenvaihtovirta (ks. kaavio 1).

EU:n tason viranomaiset asettavat vision ja tavoitteet Euroopan maaseudun kehittämiseksi ja laativat strategiaehdotuksen. He heittävät haasteen alemmalle tasolle (NUTS1) ja odottavat palautteen ja ehdotuksen saamista neuvottelujen ja yhdenmukaistamistoimien kautta. Samat toimet (viestintä, neuvottelu ja linjaus) toistuvat kaikilla tasoilla ja päätäjillä, kunnes "viesti" saavutetaan jopa Hämeen 267 kylässä.

Tavoitteena on tarjota kaikilla tasoilla toimieliin ja ihmiset, jotka pyrkivät saavuttamaan EU:n tavoitteet, antamaan panoksensa ja mukauttamaan kaikki toimet yhteiseen suuntaan, joka on kaikkien yhteinen.

Maaseudun kehittäminen perustuu yhteiseen johtajuuteen sekä horisontaalisesti että vertikaalisesti.

Kuviossa 2 on esitetty Suomen maaseutupolitiikan hallinto eli kansallisen tason toimijat (NUTS 1): ministeriö, maaseutupoliittinen neuvosto, Suomen elintarvikeviranomainen/Ruokavirasto. Tämä esitys ei kuitenkaan ole kattava.

8. Osallistuminen EU:n keskeisiin operaatioihin

Antakaa kuvaus siitä, miten toimenpiteet edistävät EU:n keskeisiä operaatioita, kuten

1. Oikeudenmukaisen siirtymisen saavuttaminen **nettonollaan** vuoteen 2050 mennessä (vihreän kehityksen ohjelma)

- Tehostetut toimet bio- ja kiertotalouden seuraamiseksi ja ennustamiseksi.
 - Maaseutuyritysten kehittämistoimet edistävät myös kestävyyttä. Tätä tukevat koulutus- ja neuvontatoimet.
2. **Pandemiasta** toipuminen ja *alueiden selviytymiskyvyn parantaminen*
- Maaseutuyhteisö, joka käsittää aktiiviset ja kasvavat yritykset, turvaa kriittiset peruspalvelut (logistiikka, laajakaista, terveydenhuolto, koulutus) myös kansalaisille.
 - Covid-19:n vauhdittama monipaikkaisuus ja etätyö lähestyvät valtavirtaa ja Hämeen interventiot tukevat uusia työn muotoja.
3. **Uuden maatalousmallin** toteuttaminen *Euroopassa (hiilen jälkeinen, YMP:n uudistus)*
- Interventiolla pyritään lisäämään elinvoimaa maaseudulle uusilla yrityksillä, jotka hyödyntävät luontoarvoja kestäväällä tavalla. Nämä yritykset tukevat epäsuorasti myös maataloutta, esimerkiksi se voi olla viljelijöille lisätuloja.
 - Interventiot antavat viljelijöille neuvontaa ja koulutusta uuden liiketoiminnan käynnistämiseksi maa-, metsä- ja kalastusalan lisäksi ja kehottavat samalla viljelijöitä kehittämään toimintaansa yrityssuuntautuneempaan suuntaan.
 - Seuranta- ja ennakkointijärjestelmä antaa oivalluksia ja tietoa aiemmista saavutuksista ja edelleen tarvittavista investoinneista (infrastrukturi, taitotieto, menetelmät, koneet, data, digitalisaatio) maa-, metsä- ja kalatalouteen. Päätöksentekoa helpotetaan ja tuetaan vaikuttavien kehittämistoimien käynnistämiseksi.
4. **Luonnon monimuotoisuuteen** perustuvan luontoon perustuvan kestävä kehityksen mallin toteuttaminen
- Seuranta- ja ennakkointijärjestelmä antaa oivalluksia ja tietoa aiemmista saavutuksista ja vielä tarvittavista investoinneista (infrastrukturi, taitotieto, menetelmät, koneet, data, digitalisaatio) biologiseen monimuotoisuuteen. Päätöksentekoa helpotetaan ja tuetaan vaikuttavien kehittämistoimien käynnistämiseksi.

9. Interventiologiikan KPI:t

Anna luettelo suorituskykyilmaisimista toimenpidologiikan jokaiselle vaiheelle

Poliittinen haaste A: Tuetaan uusien kestävien maaseutuyritysten perustamista ja tuetaan nykyisten yritysten kasvua ja kestävä kehitystä.		
	Indikaattorit	Tavoite
Tulot	<ul style="list-style-type: none"> • Investoinnit maaseudun yrityksiin • Parannettu osaaminen ja taidot 	<ul style="list-style-type: none"> • +100% • +30% koulutusohjelmat
Lähdöt	<ul style="list-style-type: none"> • Teollisuustyöpaikkojen määrä • Maa-, metsä- ja kalatalousalan työpaikat • Palvelusektorin työpaikat • Työvoima -aste 	<ul style="list-style-type: none"> • 30 000 • 4970 • 136320 • 80
Tuloksia	<ul style="list-style-type: none"> • Lisääntynyt business-kasvu • Ihmisten tulot paranevat 	<ul style="list-style-type: none"> • +20 % maaseutuyrityksistä kasvaa • +30%

Vaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Enemmän business-ystävällistä ympäristöä</i> • <i>Parannettu maaseudun vetovoima</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>10% yritysten määrä</i> • <i>+10%, uusien tulokkaiden ja etänä työkyvien määrä</i>
-------------	--	--

	Poliittinen haaste B: Otetaan käyttöön jatkuva ja avoin seurantajärjestelmä (kerätä tietoja, analysoida tietoja, parantaa, oppia) ja ennustava (skenaariot, simulointi, optimointi, ennakointi) maaseudun ekosysteemitomijoille.	
	Indikaattorit	Tavoite
Tulot	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Projektisuunnitelma seuranta- ja ennakointijärjestelmälle</i> • <i>Investoinnit järjestelmän suunnitteluun ja käyttöönottoon</i> • <i>Pilottikäyttäjät</i> • <i>Viestintä</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>1 seurantajärjestelmän suunnitelma</i> • <i>500 000 EUROA (EAKR)</i> • <i>30 pilottikäyttäjää</i> • <i>1000 ihmistä tavoitettu</i>
Lähdöt	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Järjestelmän prototyyppi</i> • <i>Sitoutuneet pilottikäyttäjät</i> • <i>Käyttäjät</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>1 prototyyppi testausta varten</i> • <i>30 pilottikäyttäjää</i> • <i>1% väestöstä</i>
Tuloksia	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Käyttäjien määrä kasvaa</i> • <i>Datavetoinen tietoyhteiskunta maaseudun kehittämisessä valtavirtaistetaan</i> • <i>Hanketulosten levittämistä ja hyödyntämistä parannetaan</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>3% väestöstä</i> • <i>1000 säännöllistä käyttäjää</i> • <i>Hankkeen tulokset toistetaan ja hyödynnetään 100 edunsaajalla</i>
Vaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Maaseudun kehittäjien määrä kasvaa</i> • <i>Usean toimijan projektien määrä kasvaa</i> • <i>TKI-kustannukset kasvavat</i> • <i>Kuntien elinvoimaa parannetaan</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>+20%</i> • <i>+20%</i> • <i>4 % BKT:stä</i> • <i>Keskitasosta korkeaan</i>

10. Seurantamekanismi

Selitä, mitä seurantamekanismeja otetaan käyttöön toimintasuunnitelman täytäntöönpanon edistymisen seuraamiseksi.

Maaseudun kehittämisen seurantakomiteaan kuuluu jäseniä ELY-keskuksesta (ELY-keskus) (2 henkilöä), alueneuvostoista (2), yrittäjäyhdistyksestä (1) ja tiedeyhteisöstä (1).

2 kokousta/vuosi

Seurantakomitean vastuualueet:

- Katsaus ohjelmiin ja laajamittaisten projektien tuotoksiin, tuloksiin ja vaikutuksiin
- Antaa yhteistä palautetta ja ohjausta ohjelmien ja projektien johtajille
- Panostaa jatkuvaan ennakointityöhön Hämeessä sen valtavirtaistamiseksi
- Koordinoi Hämeen maaseudun kehittämistä kohti EU-visiota

11. Etenemissuunnitelma (toimintasuunnitelma, tiekartta)

Tarjoo jokaiselle poliittiselle toimenpiteelle rahoituslähde, politiikan omistaja ja täytäntöönpanon aikataulu.

	Toimet	Rahoitus	Vastuutaho/-toimija	Aikajana
	Poliittinen haaste A: <i>Tuetaan uusien kestävien maaseutuyritysten perustamista ja tuetaan nykyisten yritysten kasvua ja kestävää kehitystä.</i>			
1	Hanki tietoa maaseudun liiketoiminnasta ja yrittäjyydestä opintojen ja tutkimuksen avulla.	<i>Opetusministeriö, EU-hanke, Business Finland</i>	<i>Koulutusorganisaatiot</i>	<i>Jatkuva</i>
2	Kehitä sidosryhmien yhteistyötä ja verkostoitumista.	<i>kansallinen budjettirahoitus</i>	<i>ELY-keskus</i>	<i>Jatkuva</i>
3	Rakenna yritysneuvojen valmiuksia hyödyntää tehokkaasti useita rahoitusvälineitä, jotka ovat käytettävissä liiketoiminnan kehittämiseen.	<i>Opetusministeriö, EU-hanke, Business Finland, Maaseudun rahoitus jne.</i>	<i>Koulutusorganisaatiot</i>	<i>Syklinen 5 vuoden välein</i>
4	Muokkaa yrittäjyyskoulutuskonsepteja ja yritysneuvontapalveluja vastaamaan maaseudun yrittäjien tarpeita. Tarkoituksena on lisätä sujuvaa yhteistyötä kuntien yrityspalveluiden ja koulutuksen järjestäjien välillä valmiuksien kehittämiseksi sekä nuorille että aikuisille.	<i>Opetusministeriö, EU-hanke, Business Finland, Maaseudun rahoitus jne.</i>	<i>Koulutusorganisaatiot</i>	<i>Syklinen 5 vuoden välein</i>
5	Osoita TKI-rahoitusta kestäville maaseutuyrityksille (biotalous, kiertotalous). Rahoitusviranomaisten syvempi ja asiakaslähtöinen yhteistyö liiketoiminnan kasvun tukemiseksi (pilottijakso)	<i>Kansallinen budjettirahoitus</i>	<i>ELY-keskus Alueneuvostot</i>	<i>2022-2027</i>

6	Kannusta kuntia olemaan aktiivisia maaseudun kehittämisessä ja kannustamaan yrityksiä saamaan rahoitusta kehittämistoimintaansa	<i>EU-rahoitus</i>	<i>ELY-keskus Maakuntaliitot Yliopisto</i>	2022-2027
7	Ota käyttöön uusia työmuotoja ja helpota maahanmuuttoa työntekijöiden määrän ja laadun turvaamiseksi maaseutualueilla.	<i>ESR-hankkeet, kansallinen budjettirahoitus</i>	<i>Kunnat</i>	2022-2027
8	Maaseudun kehittämisen toimijat ja sidosryhmien panos-/ palveluarviointi (hallintorakenne, roolit ja vastuut) rakenteiden uudelleensuunnittelun helpottamiseksi.	<i>EAKR-hankkeet, kansallinen budjettirahoitus</i>	<i>ELY-keskus</i>	2027 - 2034
9	Käynnissä olevat hankkeet, kuten Kestävä Hämeen ruoka	<i>Maaseuturahasto hanke ym.</i>	<i>Koulutus, kehittämis, tutkimusorganisaatiot</i>	2022-2034
Poliittinen haaste B: Otetaan käyttöön jatkuva ja avoin seurantajärjestelmä (kerätä tietoja, analysoida tietoja, parantaa, oppia) ja ennustava (skenaariot, simulointi, optimointi, ennakointi) maaseudun ekosysteemitomijoille.				
1	Luo määritelmät bio- ja kiertotalousyrityksille/työpaikoille tulevaa seurantaa varten.	<i>EAKR:n hankkeet,</i>	<i>HAMK</i>	2023 -24
2	Sidosryhmäviestintää (tarpeet ja vaatimukset), ja määrittele Hämeen maaseudun seuranta- ja ennakointijärjestelmän rakenne, ja kehitä alustaa.	<i>Business Finland, Horisontti</i>	<i>ICT-yritys ja konsortio</i>	2024 - 2025
3	Suunnittele ja toteuta jatkuvaa tiedonkeruuta seurantajärjestelmän täyttämiseksi. Suunnittele tietoja ja ota käyttöön analyyseja ja visualisointia tietoa varten poliittisille päättäjille, viranomaisille, tiedeyhteisölle ja liike-elämän toimijoille.	<i>Business Finland, Horisontti</i>	<i>ICT-yritys ja konsortio</i>	2025 - 2027
4	Jaa tietoa tehokkaasti eri kanavien kautta. Tutustu tietopohjaan erilaisissa verkostoissa, työryhmissä ja elimissä.	<i>Kansallinen budjettirahoitus</i>	<i>ELY-keskus</i>	2027-2035
5	Seuraa seurantatuloksia ja uutta tietoa, tee johtopäätöksiä hyödyntämällä järjestelmädynamiikan mallinnusta ja muita ennakointimenetelmiä. Ohjaa politiikkaa ja kehittämistä (budjetit, ohjelmat, strategiat, toimenpiteet) vastaavasti. Tavoitteena on ottaa käyttöön "Hämeen ennakointiakatemia".	<i>Maaseudun kehittäjien verkosto: hallinto, yliopistot, koulutus, neuvosto</i>	<i>Tutkimusorganisaatio, esimerkiksi LUT</i>	2027-2035